

Methodieken en werkvormen
Scoutingkennis -
Theorie Maatschappelijke rol van Scouting

Maker: Scouting Nederland (Commissie Trainingen en Vorming)
Datum van productie: 2015, aangepast december 2023

Kwalificatiekaart:
Scoutingkennis – Maatschappelijke rol van Scouting

Leeftijd: Alle leeftijden

Korte inhoud:
Algemene theorie behorende bij Scoutingkennis – Maatschappelijke rol van Scouting

Dit is geen officieel document van Scouting Nederland, maar is door Scouting Nederland geselecteerd omdat het een goed voorbeeld is van hoe je zelf met dit onderwerp aan de slag kunt gaan. Hierdoor kan het zijn dat sommige onderdelen van dit document niet geheel overeenkomen met wat Scouting Nederland normaal communiceert.

Midden in de samenleving

'Doe elke dag een goede daad, aan mens of dier, in huis of op straat'. Deze al heel oude slogan geeft aan dat de theorie van wet en belofte op een heel simpele manier in de praktijk gebracht kan worden.

Over normen en waarden wordt veel gepraat, maar hoe breng je die idealen over op de jeugd? De dagelijkse goede daad is een uitvloeisel van de basisideeën van Scouting. De meeste goede daden waren natuurlijk kleine en persoonlijke diensten, waarbij het helpen oversteken van oude dametjes wellicht de meest bekende werd. Lid zijn van Scouting was en is geen vrijblijvende zaak. Je legt bij je toetreding de belofte af en je volgt de wet. Scouting is meer dan alleen een vrijetijdsbesteding, het is een manier van leven. Scouting biedt kinderen en volwassenen plezier, ontwikkeling en zingeving.

Volgens de wereldorganisaties is het de missie van iedere scout om bij te dragen aan de opvoeding van jongeren aan de hand van een waardesysteem dat is gebaseerd op de Scoutingbelofte en de Scoutingswet; om een betere wereld te helpen creëren, waarin mensen een gevoel van eigenwaarde hebben en een bijdrage leveren aan de maatschappij. Dit wordt bereikt door jongeren in hun vormende jaren te betrekken bij een informeel leerproces aan de hand van een methode, waarbij ieder individu zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar ontwikkeling tot een zelfstandig, behulpzaam, verantwoordelijk en toegewijd persoon. Door deze gezamenlijke missie en Scoutingmethode bouwt iedere scout in de hele wereld een systeem van waarden op dat is gebaseerd op spirituele, sociale en persoonlijke principes, zoals gesteld in de wet en belofte.

Pedagogische meerwaarde van Scouting

Met het Scoutingprogramma bieden we kinderen en jongeren de mogelijkheid om zich te ontwikkelen, waarbij Scouting zich richt op alle gebieden of dimensies van de ontwikkeling. We richten ons immers niet specifiek op één ontwikkelingsgebied, maar dragen bij aan de algemene ontwikkeling van jeugdleden.

Scouts zie je overal! Je komt ze tegen in de buurt tijdens een van onze opkomsten, maar ook bij bijvoorbeeld de Nationale Dodenherdenking op de Dam in Amsterdam op 4 mei. Scouts zijn maatschappelijk zeer actief op allerlei gebieden.

Scouting wil jeugdleden meegeven om te denken in oplossingen en kansen, niet in problemen. En om samen te staan in de wereld. Dit is van nobel streven in een tijd waarin velen er meer op gericht lijken het eigen belang te bevorderen ten koste van het algemeen belang.

Door op verschillende plaatsen (denk aan: werk, school, ander vrijwilligerswerk) uit te dragen welke waarde Scouting heeft voor de maatschappij, werkt iemand mee aan het verbreden van het maatschappelijk draagvlak en de zichtbaarheid van Scouting in de maatschappij. Door zelf enthousiast te zijn, zet je een positief beeld neer van Scouting.

Buitenspelen

Eén van de redenen waarom Scouting ooit is opgericht, is dat kinderen in het begin van de 20e eeuw in Londen niet voldoende buiten in de natuur kwamen. Dit is meer dan een eeuw later nog steeds een actueel thema. Jantje Beton geeft in een onderzoek aan dat 'echt spelen steeds meer is vervangen door beeldschermvermaak'.

Activiteiten in de natuur zijn belangrijk voor de persoonlijke ontwikkeling en de gezondheid van kinderen. Scouting levert hieraan een belangrijke bijdrage.

- De natuur prikkelt de fantasie en stimuleert kinderen tot creativiteit en het bedenken van spelen met zelfbedachte regels.
- In de natuur gaan kinderen op zoek naar hun grenzen, komen ze 'gevaren' tegen en leren ze er spelenderwijs mee om te gaan. Ze leren hun eigen angsten te hanteren en echte gevaren te herkennen.
- De natuur werkt rustgevend en ontspannend, je kunt er tot jezelf komen. In de drukke maatschappij van vandaag de dag zijn rust en ontspanning steeds belangrijker, juist voor kinderen.

- De natuur is dé plek voor uitdagend en actief spel. Kinderen die veel in de natuur zijn, bewegen dan ook veel. Zij ontwikkelen zich motorisch goed, krijgen veel lichaamsbeweging en zijn daardoor gezonder.
- Door veel in de natuur te zijn, doen kinderen zowel bewust als onbewust veel natuurkennis op.
- Kinderen die veel in de natuur spelen, groeien op tot volwassenen die zich betrokken voelen bij de natuur en het natuurbeleid.

Iets doen voor een ander

Dienstbaarheid kenmerkt de maatschappelijke betrokkenheid van Scoutinggroepen. Door het ondernemen van maatschappelijke activiteiten willen Scoutinggroepen de samenleving laten zien wat Scouting is. Activiteiten die groepen ondernemen naast de reguliere activiteiten (met tussen haakjes het percentage van alle groepen):

1. Koninginnedag, bevrijdingsfestivals, Sinterklaasintocht, dorpsfeesten (79%).
2. De groep biedt ruimte voor maatschappelijke stages (69%).
3. Bijdrage aan 4 mei (55%).
4. Uitvoer natuurbeheerwerkzaamheden (53%).
5. Inzamelen geld bij goede doelen en rampen (47%).
6. Schoonmaakacties (46%).
7. Organisatie activiteiten voor andere organisaties (35%).
8. De groep is een leerervaringsplaats (28%).
9. Zomerspeeldagen, vakantiespelweken, timmerdorpen (18%).
10. Natuureducatie (17%).

Bij explorers en roverscouts is het van belang om contact te hebben met de leefwereld van de jongeren. Met welke maatschappelijke onderwerpen zijn zij bezig? Het is daarvoor van belang te weten wat er speelt, zowel binnen Scouting als binnen de maatschappij.

Als leidinggevende bij een Scoutinggroep vervul je sowieso zo al een maatschappelijke rol, doordat je je als vrijwilliger inzet, waardoor de kinderen en jongeren in jouw speltak zich kunnen ontwikkelen en een leuke tijd hebben. Daarnaast is het belangrijk om als speltak of als Scoutinggroep iets te doen voor de maatschappij. Veel groepen werken al mee aan activiteiten als de Dodenherdenking op 4 mei of leveren hand- en spandiensten bij dorpsfeesten of activiteiten van een winkeliersvereniging.

De activiteitengebieden Samenleving, Buitenleven en Identiteit bieden voldoende handvatten om hier mee aan de slag te gaan. In de zorg voor jongere leden, maar ook voor de omgeving en de wereld om hen heen leren kinderen bij Scouting meer over verantwoordelijkheid nemen. Ze raken door bepaalde activiteiten betrokken bij de maatschappij en leren hoe ze als individu invloed kunnen hebben op anderen en op de omgeving. Dat begint al bij de jongste speltak, de bevers, bijvoorbeeld door een bezoekje aan het bejaardenhuis of door het meehelpen met een opruimochtend in het bos. Bij de welpen gaan kinderen een klusje doen voor iemand anders of zamelen ze geld in voor een goed doel.

Oudere leden, zoals scouts en explorers, kunnen als groep een monument adopteren om te onderhouden of bijvoorbeeld een activiteit voor kinderen in een asielzoekerscentrum (AZC) organiseren. De oudste leden, de roverscouts (18-21 jaar) gaan nog een stapje verder: bijvoorbeeld helpen bij de Voedselbank, je verdiepen in de problematiek van zuidelijk Afrika of als vrijwilliger aan de slag bij een bevrijdingsfestival.

Blader ook eens wat oude Scouting Magazines door, daar staan vaak bijzondere projecten van andere groepen in, zoals 'Schoenen uit in de moskee' (bevers) of 'Slapen in een supermarkt' (welpen).

	Buitenleven	Identiteit	Samenleving
Bevers	<ul style="list-style-type: none"> • Kerststukjes maken voor anderen • Afval uit het bos halen 	<ul style="list-style-type: none"> • Samen met islamitische kinderen • Suikerfeest vieren 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezoekje bejaardenhuis
Welpen	<ul style="list-style-type: none"> • Je eigen wijk opruimen (opzomen) • Helpen bij paddentrek 	<ul style="list-style-type: none"> • Heitje voor karweitje • Organiseer een straatspeeldag 	<ul style="list-style-type: none"> • Actie Schoenmaatjes • Spelenmiddag met langdurig zieke kinderen
Scouts	<ul style="list-style-type: none"> • Natuurwerkdag • Guerrilla gardening 	<ul style="list-style-type: none"> • Dodenherdenking • Brief schrijven voor Amnesty International 	<ul style="list-style-type: none"> • Spelendag AZC • Actie voor Serious Request
Explorers	<ul style="list-style-type: none"> • Paddenpoel aanleggen • Dagje helpen bij het dierenasiel 	<ul style="list-style-type: none"> • Adopteer een monument • Als vrijwilliger bij openluchtviering of -festival 	<ul style="list-style-type: none"> • Ondersteunen Voedselbank
Roverscouts	<ul style="list-style-type: none"> • Klim- en klauterdingen pionieren voor stichting AAP 	<ul style="list-style-type: none"> • Project in de wijk om sociale samenhang en om veiligheid te verbeteren 	<ul style="list-style-type: none"> • Internationale kampstaf • Vrijwilliger in derdewereld-land